

ERDŐSPUSZTAI PARKERDŐ

Készítette: Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat
Kiadja a Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1986

Debrecen keleti, délkeleti részén évszázadokkal ezelőtt alakult ki az erdőkkel, legelőkkel, szántóföldekkel tarkított táj, amelyet Erdőspuszták néven ismerünk. Egykor apró falvak húzódtak meg ezen a vidéken, melyeket a tatárjárás, a törökdhülés szüntetett meg. E települések nevét most egy-egy határrész jelöli: Nagycsere, Fancsika, Pac, Haláp és a kicsit távolabb eső Gúth.

A múlt század közepéig ezt a mintegy 20 ezer hektáros területet nagyrészt még erdő borította. A kocsányos tölgy volt az uralkodó, a mélyebb fekvésű, vízállásokkal tarkított részeken nyíresek, füzesek, éger, nyár és kőris álltak. A vízrendezés után szárazabbá váló talajokon megjelent és egyre inkább terjedt az akác, és ma az erdő mintegy felén fő állományalkotó. Az Erdőspuszták arculatához jelenleg már hozzátartozik a nemesnyár, valamint az erdei és a feketeenyő is.

Télen a hótól roskadozó fenyvesek nyújtanak kellemes látványt, később a tavak, a vízfolyások mentén elsőként barkázó bokrok. Amikor az erdők nagy része újra kilombosodik, akkor borulnak virágba az akácerdők, melyeknek bódító illata eléri a városszéli házakat is. Az év minden szakában színes ez a vidék, hiszen kora tavasztól nyílnak a mezei és erdei virágok. Az erdőkben, ligetekben, a bokrok alján sokféle növényi ritkaság látható. Rengeteg a gomba is. Nyár elején található a vargánya, az erdei csiperke, a tarlókon szegfűgomba. Később a nagy őzlábgomba, majd végül a tölcsérgombák sokasága zárja a sort. Ősszel pedig a sokféle fa ezernyi színbe öltözteti koronáját, földre hulló leveleit.

Fa- és növényállományának változatossága és fajtákban való gazdagsága, az erdők, a szántók és a legelők váltakozása különös varázst, hangulatot ad a tájnak. Ez és a Debreceni Nagyerdő térbeli visszaszorulása és leterheltsége készítette arra a szakembereket, hogy a gyorsan fejlődő városnak ezen a részén kialakítsanak egy új, nagy kiterjedésű szabadidőközpontot.

Egy évtized alatt a belvizek összegyűjtésével, rendszerezésével több mint háromszáz hektár tófelületet hoztak létre. Ezek mentén épült meg a Debrecenből kivezető utakat észak-déli irányban összekötő PANORÁMA út, amely megkönnyíti a pihenőterületek megközelítését.

A területen a Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Debreceni Parkerdészeti Igazgatósága a gazda, és az üdülőerdő gondozása mellett fő feladatként az erdőgazdálkodás sokirányú feladatait is el látja.

Östlich und südöstlich von der Stadt Debrecen entstand vor Jahrhunderten ein durch den Wechsel von Wald, Weide und Acker geprägter Landstrich, der den Namen "Erdőspuszták" (Waldpuszten) hat. Einst gab es hier kleinere Dörfer und ländliche Siedlungen, die in den Tataren- und Türkenzügen verheert worden waren. Die ehemaligen Namen dieser Siedlungen blieben in den Bezeichnungen mancher Grenzzonen aufrechterhalten: Nagycsere, Fancsika, Pac, Haláp und etwas weiter entfernt Gúth.

Bis Mitte des vergangenen Jahrhunderts war der sich auf etwa 20 tausend Hektar erstreckende Landstrich zum grossen Teil von Wäldern bedeckt. Es herrschte in dieser Landschaft die Stieleiche vor, ausserdem gediehen in Tieflagen mit einem Wasserfleck hier und da Baumarten wie Birke, Weide, Erle, Feldpappel und Esche. Auf dem Boden, der nach der Melioration trockener wurde, erschienen bald Akazienbäume, die sich nach ihrer Anpflanzung schnell verbreiteten und heute auf etwa einer Hälfte des Waldgebietes den Hauptbestandteil bilden. Der Landschaftscharakter der "Erdőspuszták" wird nun heute an manchen Stellen auch durch Edelpappeln, Föhren und Schwarzkifern mit bestimmt.

Als die Wälder im Frühling wieder Grün gekleidet sind, blühen die Akazien, deren berauschender Duft bis zu den Hausern am Stadtrand vordringt. Fast das ganze Jahr ist die Gegend bunt, denn ab Einsetzen des Vorfrühlings blühen hier stets zahlreiche Wald- und Feldblumen. In den Wäldern und Auen sowie auf den Wiesen gibt es eine Menge seltener Pflanzenarten. In grosser Anzahl wachsen hier verschiedene Pilze. Sommeranfang sind ausser Steinpilzen noch Waldchampignons und auf den Stoppelfeldern Nelkenschwindlinge zu finden. Etwas später kommen Schirmblätterpilze und viele Arten Trichterlinge vor.

Die Vielfalt und der Reichtum an Baum- und anderen Pflanzenarten sowie der Wechsel von Wald, Weide und Acker verleihen dieser Landschaft einen besonderen Zauber und eine einzigartige Anmut. Das bewegte Fachleute dazu, neben dem Debrecener Grossen Wald, der infolge stadtnaher territorialer Lage weniger anziehend und gewissermassen überlaufen sein mag, in diesem Randgebiet der sich schnell entwickelnden Stadt ein neues, ausgedehntes Freizeitzentrum zu schaffen.

Binnen eines Jahrzehnts wurde durch Entwässerungs- und Regulierungsmassnahmen eine Wasserfläche von mehr als 300 ha errichtet. Diesen Seen entlang verläuft die sogenannte Panoramastrasse, die Debrecens Ausfahrtsstrassen in Nord-Süd-Richtung miteinander verbindet und die Zufahrt in die einzelnen Erholungsgebiete erleichtert.

Die Verwaltung obliegt der Debreceni Parkerdészeti Igazgatóság (Parkdirektion Debrecen) der "Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság", die neben der Betreuung des Erholungsgebietes auch die mannigfaltigen Aufgaben der hiesigen Fortwirtschaft erfüllt.

In the eastern and south-eastern part of Debrecen there is a region interspersed with forests, pastures, and arable lands. This region known as Woodland plains (Erdőpuszták) evolved centuries ago. Formerly, there had been small villages here which were exterminated during the Mongol and Turkish invasions. The names of these settlements have been preserved in those of the frontier sections called Nagycsere, Fancsika, Pac, Haláp, and Guth, this latter being somewhat farther away.

Prior to the middle of the last century this region of nearly 20.000 hectares was covered largely with forests. Most of them consisted of roburs whereas along watercourses there were birches, willows, alders, poplars, and ashes. On the areas having become drier after waterregulation there appeared the acacia which has come to dominate almost half of the forests by now. At present, you can see choice poplars, Scotch firs, and black pines here.

In wintertime pine-trees covered with snow provide a pleasant sight and later the lakes and the early budding bushes along the watercourses captivate the tourists. When most of the forests come into leaf, acacias begin to burst into bloom whose dazzling fragrance reaches as far as the border of Debrecen. Throughout the whole year this region is highly colourful because field flowers and forest plants bloom one after the other from early spring on. A great variety of rare plants can be seen at the feet of the bushes in the forests and groves. At the beginning of summer you can see boletes, champignons, and, on the stubble-fields, fairy rings. Later big lepiotas and a host of clitocybes appear. In autumn the numerous kinds of trees are in full radiance of their beauty.

The diversity and wide range of species of trees and plants, and the alternation of forests, pastures, and arable lands add a peculiar charm and atmosphere to the region. This feature and the fact that the Debrecen Big Forest has decreased in area and become overloaded induced the experts to establish a new and vast recreation area in this part of the rapidly growing town.

By draining inland waters an area of lakes of more than three hundred hectares has been formed within a decade. The roads leading out of Debrecen are interconnected in a north-south direction by the Panorama Road built along the lakes providing an easier access to the recreation areas.

The whole region is maintained by the Debrecen Forest Directorate of the Upper-Tisza Forestry and Wood-Working Company whose main functions are silviculture and the keeping of the recreation area.

В восточной и юго-восточной части Дебрецена много столетий тому назад сложился тот своеобразный ландшафт, изобилующий лесами, лугами и пахотными угодьями, который известен под названием Лесной Степи. В то время на этой территории располагались мелкие поселения, которые были уничтожены татарским нашествием и турецкой войной. Названия этих поселений сохранились и до сих пор в обозначении пограничной части окрестностей города Дебрецена: Надьчере, Фанчика, Пац, Халап и чуть дальше расположенный Гут.

До середины прошлого столетия почти вся эта территория в двадцать тысяч гектаров была сплош покрыта лесами. Леса преимущественно состояли из летних дубов, а на низколежащей водообильной территории росли березы, ивы, ольха, тополя и ясень. После проведения мелиорационных работ на освобожденной территории появилась и быстро распространилась акация, которая сегодня составляет половину всех лесов. К ландшафту Лесной Степи сегодня принадлежит и благородный тополь, а также лесная и черная ель.

Зимой здесь радуют глаз одетые в снежный белый наряд ели, позднее расположенные по берегам озер распускающиеся вербы. А после того, как все деревья уже оденутся в зеленый наряд, начинают цвести акациевые леса, одуряющий запах которых доходит и до окраин города Дебрецена. Во все времена года этот край пестрит всеми цветами красок, так как начиная с ранней весны до поздней осени здесь цветут полевые цветы.

В лесу, на полянах, у подножья кустов здесь можно увидеть множество редких растений. Много здесь и грибов. В начале лета идут белые грибы, шампиньоны, а на жнивьях — луговые опенки, позднее растут грибные зонтики, а в конце лета множество грибов семейства волнушек.

А осенью можно без конца любоваться расцвеченными во все цвета кронами деревьев и упавшими на землю разноцветными листьями.

Большое разнообразие деревьев и растительности, богатство их разновидностей, чередование лесов, пахот и лугов придают этой местности особое очарование. Все это вместе взятое совместно с уменьшением и загруженностью дебреценского Большого Леса послужило толчком для специалистов в этой области к тому, чтобы на этой территории создать новый большой центр для культурного и организованного проведения свободного времени для жителей быстроразвивающегося города Дебрецена.

За одно десятилетие с помощью соора почвенных вод и их систематизации была создана водная озерная территория в

триста гектаров. По обочине этих озер была построена асфальтированная дорога под названием ПАНОРАМА, которая соединяла выходящие из Дебрецена в северном и южном направлениях пути и которая облегчает подъезд к месту отдыха.

Хозяином этой территории является Дебреценская Дирекция Лесных Парков Верхне-тисского Лесного и деревообрабатывающего Хозяйства, в задачи которой наряду с уходом и содержанием леса зоны массового отдыха трудящихся входят и задачи по решению множества проблем, связанных с лесным хозяйством.

Fényképezte: Hapák József

A szöveget összeállította: Pataky Károly, Földi Károlyné

